

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА ДО ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

¹Мехед Ольга Борисівна,

д. пед. н., доцент

²Мехед Дмитро Борисович,

к. пед. н., доцент

¹Мірошник Владислава Ігорівна

здобувач освіти

¹Національний університет «Чернігівський колегіум»

імені Т. Г. Шевченка

²Національний університет «Чернігівська політехніка»

м. Чернігів, Україна

Вступ. Важливою складовою структурно-функціональної моделі системи професійної підготовки педагогів до соціально-педагогічної діяльності являється зміст професійної підготовки [3]. У даному аспекті уваги потребують навчальні плани, програми, навчальні і методичні посібники, удосконалення практики різноманітних видів, наукової, дослідницької та самостійної роботи майбутніх педагогів з метою формування й розвитку в них професійно важливих і професійно значущих якостей, оволодіння соціально-педагогічними знаннями (нормативно-правове забезпечення проблеми захисту дитинства в Україні, технології соціокультурного виховання учнів, особливості їх соціалізації в умовах школи, мету, завдання, зміст, напрями, форми й методи соціально-педагогічної діяльності вчителя тощо) та методичними вміннями й навичками (соціально-педагогічної діагностики, технологій планування й організації соціально-педагогічної діяльності, налагодження співпраці з батьками учнів, роботи з різними категоріями учнів, моделювання соціально-виховного середовища навчального закладу, анімаційної діяльності), які потрібні для того, щоб реалізувати виділені функції соціально-педагогічної діяльності (СПД).

Мета роботи. Висвітлити особливості інформаційно-методичного забезпечення професійної підготовки педагога до ефективного здійснення соціально-педагогічної діяльності у закладах освіти.

Матеріали та методи. Під час проведення дослідження нами було використано наступні методи. теоретичні: ретроспективний концептуально-порівняльний аналіз (вивчення філософсько-культурологічної, психологічної, соціологічної, історико-педагогічної літератури; нормативно-законодавчої бази, інструктивно-методичних документів щодо професійно-педагогічної освіти); структурно-системний аналіз (теоретичний аналіз соціально- педагогічних питань, узагальнення даних наукової літератури для розроблення категоріального апарату дослідження, теоретичне моделювання для побудови експериментальної моделі, ретроспективний аналіз, прогнозування результатів дослідження); вивчення й узагальнення досвіду роботи викладачів закладів вищої освіти (ЗВО) для обґрунтування теоретико-методологічних засад фахової підготовки майбутніх педагогів до СПД; емпіричні: психодіагностичні (психолого-педагогічне спостереження, бесіди, анкетування (інтерв'ювання), тестування, метод вирішення проблемних ситуацій, аналіз продуктів діяльності суб'єктів педагогічного процесу, самооцінки); статистичні методи – для кількісного та якісного аналізу результатів дослідження, перевірки їх об'єктивності й валідності.

Результати та обговорення. Наразі відбувається стандартизація освіти через складові системи освіти – процедура розроблення й затвердження стандартів. Державні стандарти вищої педагогічної освіти містять «перелік спеціалізацій за спеціальностями, варіативні частини освітньо-кваліфікаційних характеристик випускників ЗВО і засобів діагностики якості, навчальні плани, програми навчальних дисциплін» [2]. Отже, спостерігаємо завершення переходу системи професійно-педагогічної освіти від уніфікованої до варіативної. Дана система включає інваріантну частину навчальних планів і програм – стандартизацію, та варіативну частину змісту, тобто диференціацію й індивідуалізацію освіти. В світлі підготовки майбутнього педагога до СПД,

така варіативність дає змогу реалізувати соціально-педагогічне спрямування навчання у вищій школі [1].

Обґрунтуємо головні положення дослідження, виключаючи ретельний аналіз Державного стандарту вищої освіти, з позиції підготовки майбутніх педагогів у процесі опанування фаховими дисциплінами. Упродовж усього періоду проведення педагогічного експерименту, треба відмітити, що він мав порівняльний характер. Педагогічному експерименту передувала відповідна підготовча робота, яка заключала в собі, щоб шляхом соціально-педагогічного спрямування змісту педагогічних дисциплін сформувати професійну готовність майбутнього вчителя до СПД в умовах традиційної моделі підготовки [5].

Викладач здійснює оцінювання активності студентів в обговоренні соціально-педагогічних проблем, професійності виконання соціальних ролей, дієвості методичних рекомендацій тощо. У підсумку також акцентується на поетапності роботи з соціально та педагогічно занедбанними дітьми: дослідження стану проблеми й виявлення цієї занедбаності, мотивації вчинків вихованця; налагодження соціально-педагогічної взаємодії з учнем на рівні його життєвого досвіду; складання програми його перевиховання й моделювання позитивного соціально-виховного середовища навчального закладу [4]. Водночас практикувалось залучення студентів до інтерактивних форм обговорення існуючих соціально-педагогічних явищ. Адже, за їхніми даними, лише 8,1 % викладачів використовують інтерактивні методи в процесі вивчення педагогічних дисциплін.

Зважаючи на сучасний, часто негативний соціально-педагогічний вплив на дітей і молодь медіатехнологій, до роботи залучали майбутніх фахівців освіти до навчально-ділових дискусій, приміром, на тему «Сучасні засоби соціально-педагогічного впливу: книга чи комп'ютер?».

У цьому контексті звертали увагу на позитивному виховному впливі на школярів соціальної реклами сучасного медіасередовища. За даними опитування, 55,5 % від загальної кількості майбутніх педагогів зазначили, що така реклама нейтрально або негативно впливає на учнів, 12,5 % – на

домінування роликів із запобігання поширення СНІДу, 12,2 % – вказали на антиалкогольну пропаганду, 15,1 % – рекламування здорового способу життя, 4,7 % респондентів утримались від відповіді.

Висновки. За результатами підсумкового контролю, у студентів значно підвищився рівень знань і практичних умінь з окреслених питань. Про це засвідчує їхня робота з учнями біології та основ здоров'я у період проходження педагогічної практики. Таким чином, майбутні педагоги все ще не були повною мірою готовими до реалізації функцій СПД в умовах відкритого соціального середовища, про що засвідчують результати індивідуально-групових бесід з ними та їхня рефлексивна діяльність.

Література.

1. Будник О. Б. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до соціально-педагогічної діяльності : автореф. дис. ... д.ра пед. наук : 13.00.04. Житомир, 2015. 552 с
2. Мехед О. Б. Підготовка майбутніх вчителів біології та основ здоров'я до соціально-педагогічної діяльності з метою популяризації здорового способу життя. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Випуск 7 (163) Чернігів : НУЧК, 2020. С. 115-120 с.
3. Носко М. О., Гаркуша С. В., Вертель А. В. Сучасні фактори ризику для здоров'я учнів і студентів. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. (Серія: Педагогічні науки). Вип. 3 (159) / голов. ред. М. О. Носко. Чернігів : НУЧК, 2019. С. 267–273. DOI: 10.5281/zenodo.3477775
4. Швидкий А. Л., Мехед Д. Б., Мехед О. Б. Особливості впровадження інформаційних технологій у навчальний процес (психологічний аспект). Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск 61. Херсон : ХДУ, 2012. С. 401- 406

5. Griban, G., Myroshnychenko, M., Tkachenko, P., Krasnov, V., Karpiuk, R., Mekhed, O., Shyyan, V. Psychological and pedagogical determinants of the students' healthy lifestyle formation by means of health and fitness activities. *Wiadomości Lekarskie*, 74 (5), 1074-1078. doi: 10.36740/WLek202105105.